

คนพิการกับสิทธิตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ
Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นการมุ่งสร้างหลักประกันด้านสิทธิให้กับคนพิการ บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ซึ่งแม้ว่าประเทศต่าง ๆ จะได้มีการรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งมุ่งหวังให้คนพิการและผู้ด้อยโอกาสอื่นในสังคมได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมด้วย อย่างไรก็ตาม ยังพบการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ไม่ว่าจะเป็นทัศนคติเชิงลบที่มีต่อคนพิการ ข้อจำกัดเชิงสถาบัน ได้แก่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือการจัดบริการด้านข้อมูลข่าวสารที่คนพิการไม่สามารถเข้าถึงได้ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่คนพิการเข้าถึงไม่ได้ ทำให้โอกาสความเสมอภาคในการได้รับบริการขั้นพื้นฐาน เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีในสังคม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของคนพิการยังมีข้อจำกัดอยู่อย่างมาก

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities – CRPD) เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ส่งผลให้ประเทศไทยมีข้อผูกพันที่จะต้องส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิคนพิการอย่างทั่วถึง รวมทั้งจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในทุกรูปแบบ การดำเนินงานก้าวแรกที่มีความจำเป็น คือ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในสาระสำคัญของอนุสัญญาดังกล่าว ให้แก่คนพิการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานของภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน และหน่วยงานภาคธุรกิจ ตลอดจนประชาชนทั่วไป เพื่อมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และความเสมอภาคของคนพิการอย่างกว้างขวางต่อไป

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
กันยายน ๒๕๕๒

ทำไมต้องมีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

อนุสัญญาเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ ที่หากประเทศให้สัตยาบันรับรองแล้ว
จะต้องมีการดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน
และความเสมอภาคของคนพิการอย่างเต็มที่

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

คนพิการ หมายความว่ารวมถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
จิตใจ สติปัญญา หรือประสาทสัมผัสในระยะยาว
ซึ่งเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับอุปสรรคนานัปการ
จะกีดขวางการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ
มีหลักการที่ไม่ยุ่งยาก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

(ก) การเคารพในศักดิ์ศรี

คนพิการทุกคนเกิดมา มีศักดิ์ศรี มีอิสระ และเสรีภาพในการตัดสินใจ
ได้ด้วยตนเอง

(ข) การไม่เลือกปฏิบัติ

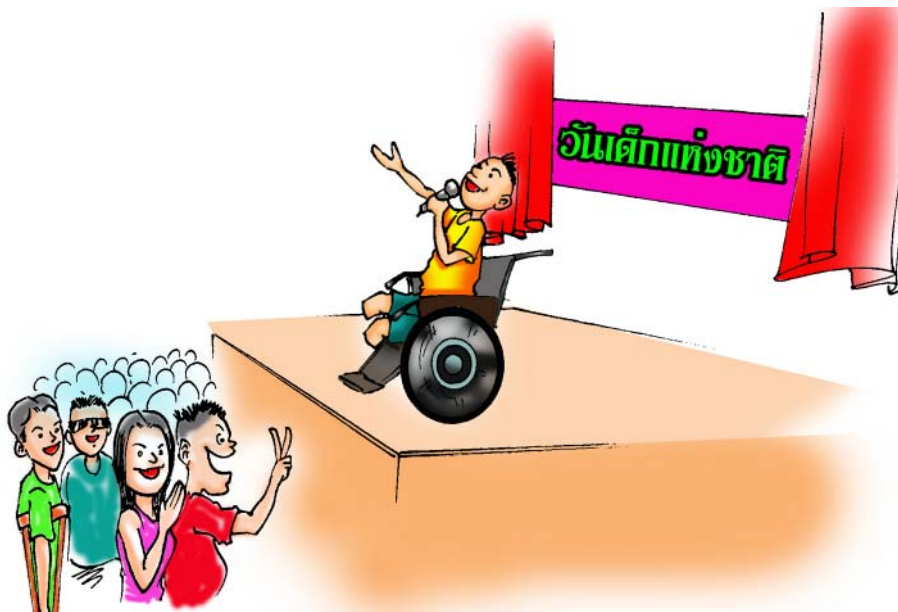
คนพิการจะต้องได้รับการปฏิบัติ และมีโอกาสได้รับสิทธิเท่าเทียมกับคนทั่วไป

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

(ค) การมีส่วนร่วมและเข้าร่วม

คนพิการทุกคนต้องสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เช่น ร่วมกิจกรรม วันเด็ก วันแม่ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ฯลฯ และหน่วยงาน โครงการพัฒนาต่าง ๆ ต้องให้คนพิการมีส่วนร่วมด้วย

(ง) การเคารพความแตกต่างและยอมรับความหลากหลาย

ปัจเจกบุคคลในสังคมมีความหลากหลาย ๓แตกต่าง เช่น เด็ก ผู้ใหญ่ หญิง ชาย คนพิการ คนพื้วขาว คนพื้วดำ ฯลฯ และคนพิการเป็นส่วนหนึ่งของความหลากหลายของมนุษย์

อนุสนธิ์ว่าด้วยสิทธิคนพิการ

(จ) ความเสมอภาคของโอกาส

คนพิการมีความต้องการเช่นคนทั่วไปในสังคม ที่จะได้เรียนหนังสือ ได้เล่นกีฬา เข้าชมพิพิธภัณฑ์ เดินทางไปเยี่ยมเยียนพ่อแม่ พี่น้องเพื่อนฝูง ฯลฯ

(จ) ความสามารถในการเข้าถึง

คนพิการต้องสามารถเข้าใช้อาคาร สถานที่ บริการสาธารณะ เช่น โทรศัพท์ บริการรถเมล์ รถไฟ รถไฟฟ้า ฯลฯ และบริการข้อมูลข่าวสารได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป

อนุสนธิ์ว่าด้วยสิทธิคนพิการ

(๒) ความเท่าเทียมกันระหว่างชายกับหญิง
คนพิการทั้งผู้หญิง และผู้ชาย ต้องได้รับโอกาส และการปฏิบัติ
อย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน

- (ข) การเคารพขีดความสามารถของเด็กพิการ
เด็กพิการสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องได้ ตามลักษณะเฉพาะตัว
ของแต่ละคน

สิทธิคนพิการตาม
CRPD

สิทธิในชีวิต (ข้อ ๑๐)

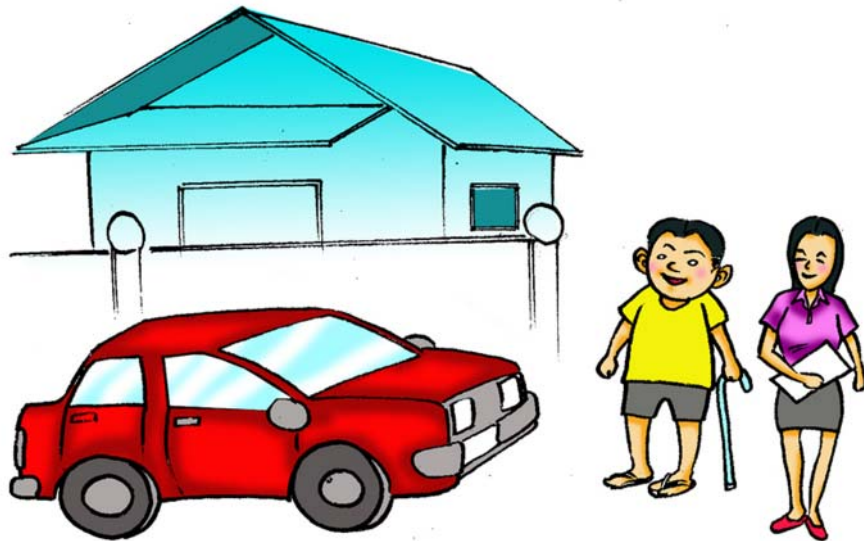
คนพิการทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิตตั้งแต่กำเนิด

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

สิทธิในการยอมรับเบื้องหน้ากฎหมาย (ข้อ ๑๓)

คนพิการมีสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์สิน เช่น บ้าน รถยนต์ ที่ดิน หรืออื่น ๆ และสามารถรับทรัพย์สินรดก การควบคุมการเงินของตนเอง และการเข้าถึงเงินกู้ธนาคาร การจ้างงาน และสินเชื่อทางการเงินในรูปแบบอื่น หรือใช้สิทธิใด ๆ ได้ตามกฎหมาย

เสรีภาพและความมั่นคงของบุคคล (ข้อ ๑๔)

คนพิการต้องได้รับความมั่นคงในชีวิตตามกฎหมาย และไม่ถูกสืดรอนเสรีภาพ
ของตนโดยมีข้อนด้วยกฎหมาย หรือตามอำเภอใจ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

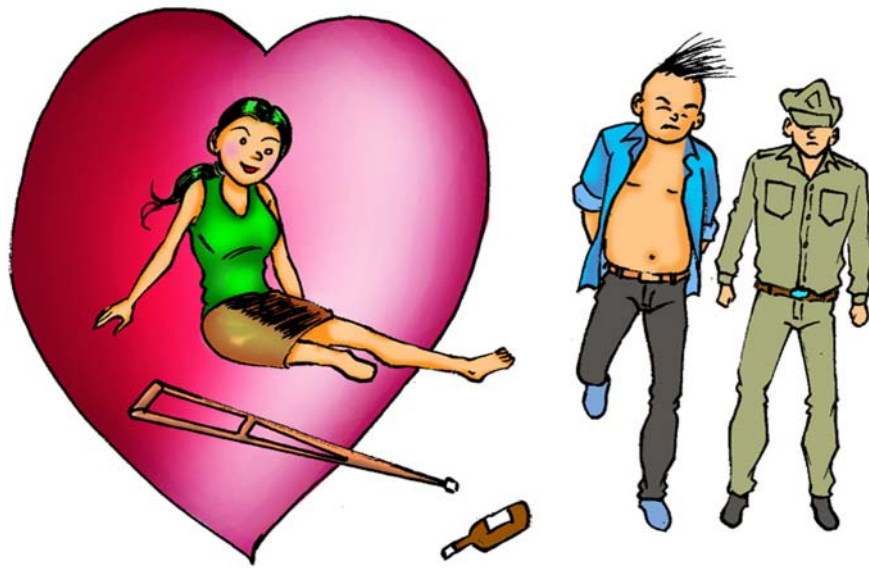
เสรีภาพจากการถูกข่มขู่หรือข่มขู่ด้วยคำขู่ (ข้อ ๑๕)

คนพิการต้องไม่ถูกข่มขู่ และไม่ถูกกระทำอย่างโหดร้ายทารุณ ไม่ข่มขู่ด้วยคำขู่ ความเป็นคน และไม่ถูกนำไปทดลองทางวิทยาศาสตร์

เสรีภาพจากการใช้ความรุนแรง และการล่วงละเมิด (ข้อ ๑๖)

คนพิการต้องได้รับการคุ้มครอง การช่วยเหลือ สนับสนุน ที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการถูกแสวงหาประโยชน์ การใช้ความรุนแรง และการล่วงละเมิด ในทุกรูปแบบ และต้องคำนึงถึงเพศ วัย และความพิการของแต่ละบุคคลด้วย

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

การคุ้มครองบูรณภาพของบุคคล (ข้อ ๑๗)

คนพิการทุกคนมีสิทธิได้รับการเคารพในบูรณภาพทางร่างกายและจิตใจ
เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

เสรีภาพในการโยกย้ายถิ่นฐานและการถือสัญชาติ (ข้อ ๑๘)

คนพิการมีเสรีภาพในการโยกย้ายถิ่นฐาน มีสิทธิในการได้สัญชาติและเปลี่ยนแปลงสัญชาติ ออกจากประเทศใดๆ รวมทั้งประเทศของตนโดยเสรี และเด็กพิการหลังการเกิด มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนทันที และมีสิทธิที่จะได้รู้จักและรับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตน

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

การเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน (ข้อ ๑๙)

คนพิการไม่จำเป็นต้องอาศัยในที่อาศัยที่จัดเตรียมให้เฉพาะเท่านั้น ต้องได้รับความช่วยเหลือส่วนบุคคลที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และต้องไม่ถูกทำให้โดดเดี่ยวจากชุมชน

การเคลื่อนไหวส่วนบุคคล (ข้อ ๑๓๐)

คนพิการจะมีการเคลื่อนไหวส่วนบุคคลได้ ต้องมีการอำนวยความสะดวกให้มี
เครื่องช่วยการเคลื่อนไหวทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิตและสื่อกลาง ในราคาที่คนพิการสามารถ
จ่ายได้

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการเข้าถึงสารสนเทศ (ข้อ ๒๑)

คนพิการมีเสรีภาพที่จะพูด หรือแสดงความคิดเห็น และมีสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่มีไว้บริการประชาชน และจะต้องมีการอำนวยความสะดวกล่ามภาษามือ อักษรเบรลล์ และการสื่อสารอื่น เพื่อให้คนพิการเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้นได้

การเคารพความเป็นส่วนตัว (ข้อ ๒๒)

คนพิการต้องได้รับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ และการฟื้นฟู และต้องได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายจากการถูกแทรกแซง หรือถูกลบลู่เกียรติยศ และชื่อเสียง

อนุสนทนาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

การสร้างครอบครัวและสถาบันครอบครัว (ข้อ ๒๓๓)

คนพิการสามารถสมรสและสร้างครอบครัว กำหนดจำนวนบุตร กำหนดการเว้นระยะการมีบุตร ต้องได้รับความรู้เกี่ยวกับการเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัว มีสิทธิและความรับผิดชอบในการปกครองบุตร โดยไม่พรวดเด็กพิการจากครอบครัว และสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับการดูแลในครอบครัวขยาย (เครือญาติ) ของเด็ก หรือดูแลแบบครอบครัวภายในชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

- คนพิการสามารถสมรสและสร้างครอบครัว กำหนดจำนวนบุตร กำหนดการเว้นระยะการมีบุตร ต้องได้รับความรู้เกี่ยวกับการเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัว มีสิทธิและความรับผิดชอบในการปกครองบุตร

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

- เด็กพิการต้องไม่ถูกพรากจากครอบครัว และต้องสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับการดูแลในครอบครัวขยาย (เครือญาติ) ของเด็ก หรือดูแลแบบครอบครัวภายในชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่

การศึกษา (ข้อ ๒๔)

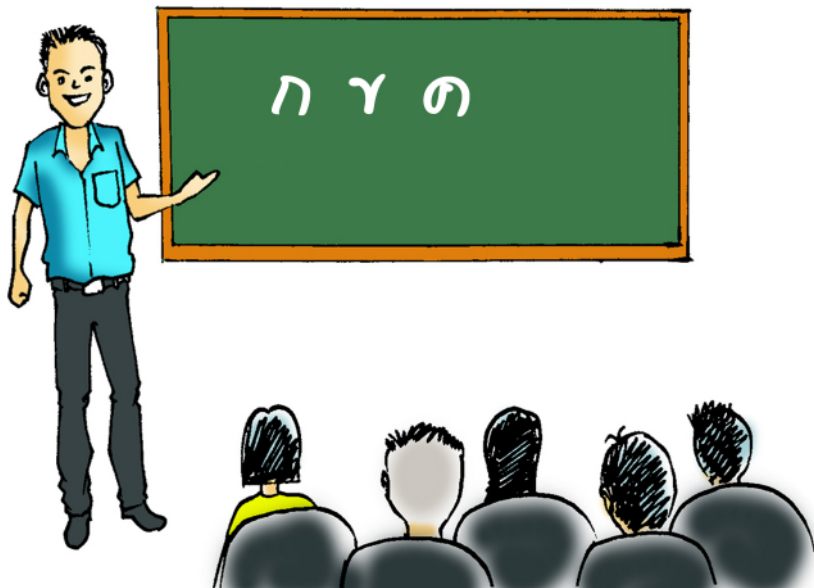
- คนพิการจะได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะในการพัฒนาชีวิต และทักษะทางสังคม เพื่อสามารถเข้าร่วมการศึกษาได้อย่างเต็มที่ ไม่ถูกกีดกันจากการศึกษา มีการส่งเสริมระบบการเรียนร่วมที่มีคุณภาพ และไม่เสียค่าใช้จ่ายในทุกระดับ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

- มีการส่งเสริมการเรียนรู้อักษรเบรลล์ การเรียนภาษามือ ตัวอักษรทางเลือกอื่น ส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการ และการพัฒนาทางสังคม มีการพัฒนาครู รวมทั้งครูพิการ และเจ้าหน้าที่ ให้ตระหนักเรื่องความพิการ และใช้วิธีการที่เหมาะสมในการเรียนการสอนแก่คนพิการ

อนุสนธิ์ว่าด้วยสิทธิคนพิการ

สุขภาพ (ข้อ ๒๕)

คนพิการต้องเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขโดยคำนึงถึงเพศสภาพ รวมทั้งการฟื้นฟูด้านสุขภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือที่คนพิการสามารถจ่ายได้ จะต้องได้รับบริการช่วยเหลือตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม เพื่อป้องกันการเกิดความพิการ และได้รับบริการในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ และห้ามการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

การส่งเสริมสมรรถภาพและการฟื้นฟูสมรรถภาพ (ข้อ ๒๖)
คนพิการต้องได้รับบริการด้านการส่งเสริมสมรรถภาพและการฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่ครอบคลุมด้านสุขภาพ การว่างงาน การศึกษา บริการทางสังคม โดยเป็นไปตามความสมัครใจของคนพิการ มีหลักวิชาชีพ ชุมชนมีส่วนร่วม มีการพิทักษ์สิทธิหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

ด้านสุขภาพ

การจ้างงาน

การศึกษาศึกษา

บริการทางสังคม

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

งานและการจ้างงาน (ข้อ ๒๓)

- คนพิการต้องได้รับโอกาสในการทำงาน การแนะนำอาชีพ การฝึกอบรม การจ้างงานอย่างต่อเนื่อง ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน มีความปลอดภัยในการทำงาน ได้รับค่าตอบแทนการทำงานที่เท่ากันสำหรับเนื้องานที่เท่ากัน มีสิทธิด้านแรงงาน และสหภาพแรงงาน

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

- คนพิการต้องได้รับการส่งเสริมให้มีอาชีพอิสระ: การเริ่มธุรกิจ การทำงาน ในหน่วยงานของรัฐ เอกชน ได้รับความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผลในสถานที่ทำงาน ได้รับการส่งเสริมให้มีประสบการณ์ในตลาดแรงงานเปิด และได้รับการปกป้องจากการเป็นแรงงานถูกบังคับ

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

มาตรฐานความเป็นอยู่และความคุ้มครองทางสังคมอย่างเพียงพอ (ข้อ ๒๘)
คนพิการต้องมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่เพียงพอ รวมถึงอาหาร น้ำสะอาด เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และสภาพการครองชีพที่ดี สามารถเข้าถึงบริการอุปกรณ์ต่างๆ ความช่วยเหลือ การขจัดความยากจน โดยเฉพาะเด็กหญิงพิการ สตรีพิการ และผู้สูงอายุพิการ เข้าถึงสวัสดิการที่อยู่อาศัยของรัฐ และสิทธิประโยชน์หลังการเกษียณ

มีจักษุสี

เมื่งดความพิการ

มริการอื่นจากรัฐ

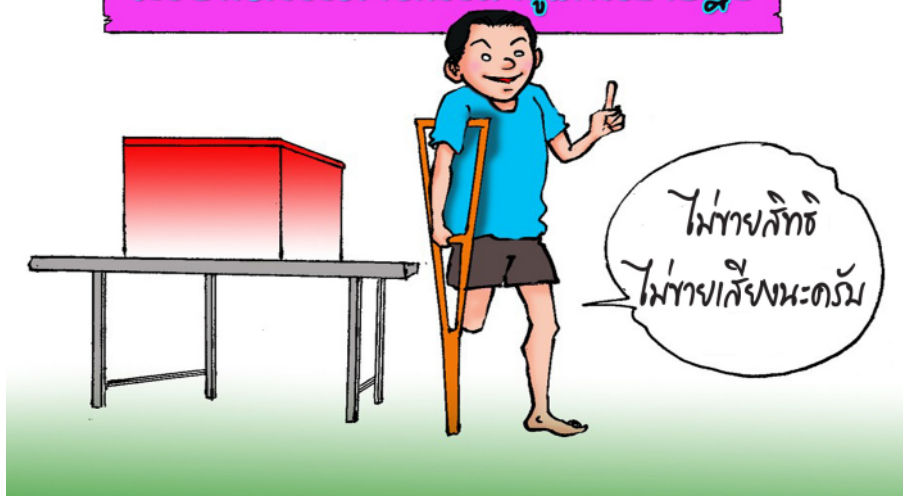

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองและเรื่องสาธารณะ: (ข้อ ๒๙)

คนพิการมีสิทธิและโอกาสในการออกเสียง และได้รับเลือกตั้ง โดยมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ในการออกเสียงที่เหมาะสม ได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในสาธารณกิจขององค์กรพัฒนาเอกชน การบริหารของพรรคการเมือง และร่วมกับองค์กรคนพิการในการเป็นพู่แทนของคนพิการในระดับนานาชาติ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น

เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

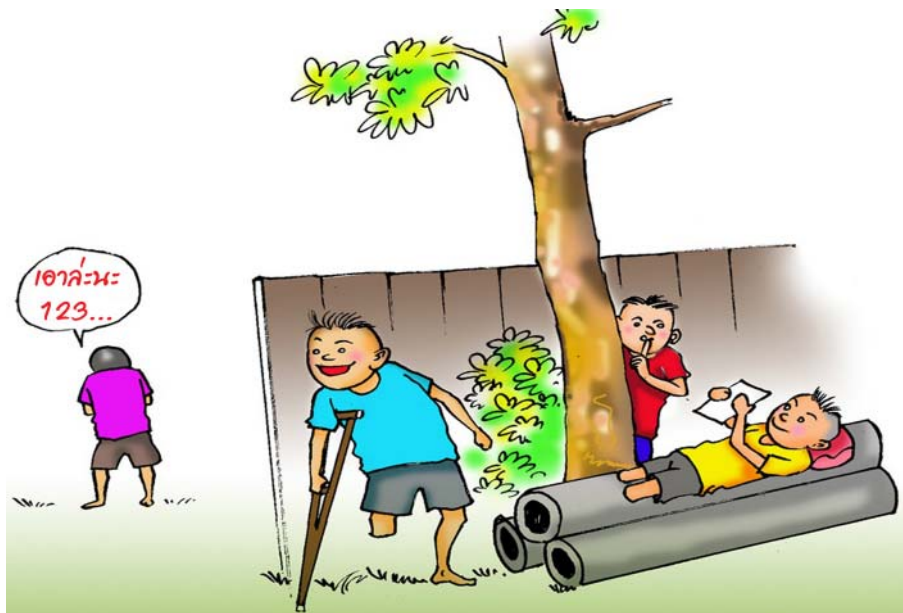
การมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม นันทนาการ และการกีฬา (ข้อ ๓๑)

- คนพิการ ต้องสามารถเข้าถึงสถานที่จัดแสดงวัฒนธรรม โรงละคร พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด และบริการด้านท่องเที่ยว สถานที่สำคัญของชาติ รายการโทรทัศน์ นอกจากนี้ต้องมีโอกาสได้พัฒนาการสร้างสรรผลงานด้านศิลปะและสติปัญญา

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

- ไม่เลือกปฏิบัติต่อการเข้าถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ทรัพย์สินทางปัญญา โดยคนพิการ มีการส่งเสริมอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและภาษา รวมทั้งภาษามือ และวัฒนธรรมของคนหูหนวก และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในกิจกรรม นันทนาการ การพักผ่อนหย่อนใจและกีฬา

อนุสนทนาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

บันทึกช่วยจำ

อนุสนธิ์ว่าด้วยสิทธิคนพิการ

บันทึกช่วยจำ

อนุสนทนาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

บันทึกช่วยจำ